

TOY ENRIQUE VIGUERA

Να συμβάλουμε στην εξαφάνιση αυτής της κοινωνικής μάστιγας

Πολλοί από τους τουρίστες που επισκέπτονται την Ισπανία και που έχουν αρκετά καλή γνώση των ισπανικών ώστε να καταλαβαίνουν τις ειδήσεις, μάλλον εκληθίσονται με τη σπουδαιότητα που δίνεται στην πληροφόρηση για τις περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας. Οχι σε λίγες περιπτώσεις, αυτού του είδους οι ειδήσεις είναι πρώτες στα τηλεοπτικά δελτία, ακόμα κι αν το γεγονός έχει σημειωθεί στο πιο απομακρυσμένο χωριό της Ισπανίας.

Φαντάζομαι πως η πλειονότητα αυτών των τουριστών που μας επισκέπτονται θα πιστεύει ότι η ανδροκρατική βία για την οποία πληροφορούν αφειδώς τα ισπανικά μέσα ενημέρωσης δεν είναι παρά μια αντανάκλαση της πραγματικότητας μιας κοινωνικής μάστιγας αδύνατης να ξεριζωθεί, δείγμα του «ματισόμο» («machismo») μας, όρος προέλευσης ισπανικής άλλωστε, που θεωρείται συνώνυμος των καθυστερημένων κοινωνιών όπου επικρατεί η κυριακία του άνδρα.

Η πραγματικότητα είναι πολύ διαφορετική. Η Ισπανία άλλαξε πολύ τα τελευταία χρόνια και η ισότητα των φύλων αποτελεί πραγματικά μία από τις πιο αξιοσημείωτες κοινωνικές φιλοδοξίες μας. Στην Ισπανία υπάρχει μια γενικευμένη απόρριψη της έμφυλης βίας γιατί θεωρείται ως μία από τις πιο ξεκάθαρα ποταπές εκδηλώσεις ανισότητας και υποταγής μεταξύ ανδρών και γυναικών. Από αυτό πηγάζουν και το ενδιαφέρον για ενημέρωση, η μεγαλύτερη διαφάνεια, η κοινωνική απαίτηση και η δυναμική δραστηριοποίηση για την υιοθέτηση κανόνων που αποσκοπούν στην εκρίζωση της ανισότητας.

Ωστόσο, οι αριθμοί καταδεικνύουν ότι η αρσενική βία στην Ισπανία εξακολουθεί να είναι ανησυχητική. Σύμφωνα με το Ισπανικό Παρατηρητήριο ενάντια στην Ανδροκρατική και Έμφυλη Βία, από το 2003 - έτος από το οποίο άρχισε η συλλογή στοιχείων - μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί περισσότερες από 1.000 ανθρωποκτονίες / γυναικοκτονίες ως αποτέλεσμα ανδροκρατικής βίας. Αυτό σημαίνει ότι καταγράφηκαν ακόμα περισσότεροι θάνατοι και από αυτούς των τρομοκρατικών επιθέσεων σε όλη την ιστορία της τρομοκρατικής οργάνωσης ETA! Αριθμός οπωσδήποτε τρομακτικός αλλά αμελητέος μπροστά στην εκτίμηση του ΟΗΕ που ανεβάζει μόνο το 2017 σε 87.000 τις δολοφονίες γυναικών σε όλον τον κόσμο, από τις οποίες 50.000 βρέθηκαν τον θάνατο από τα χέρια των συντρόφων τους ή μελών της οικογένειας. Στοιχείο που αντικατοπτρίζει τον μεγάλο αριθμό γυναικών που χάνουν τη ζωή τους από το χέρι εκείνων που θα περίμενε κανείς ότι θα τις προστάτευαν. Μεγάλη παραδοξολογία αλλά δεν είναι η μοναδική σε αυτό το θέμα.

Πολλοί Ισπανοί που ζούμε στο εξωτερικό,

ακόμα και σε αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες, έχουμε την εντύπωση ότι, σε αντίθεση με την Ισπανία, αυτό είναι ένα θέμα που δεν τυγχάνει της αναγκαίας προσοχής. Υπάρχει υπερβολή στην Ισπανία; Δεδομένης της βαρύτητας του κοινωνικά και πολιτικά μιλώντας, καθώς και του κοινωνικού του αντικτύπου, νομίζω πως όχι. Η ΕΕ εκτιμά πως το κόστος αυτής της μάστιγας, σε ό,τι αφορά τον δημόσιο τομέα και χωρίς να υπολογιστούν οι επιπτώσεις στον ιδιωτικό, ανέρχεται τουλάχιστον στο 0,8% του ετήσιου ΑΕΠ.

Αυτή η ελλειμματική πληροφόρηση σημαίνει ότι δεν υπάρχει ανδροκρατική βία στις πιο αναπτυγμένες κοινωνίες; Οι στατιστικές οδηγούν σε διαφορετικό συμπέρασμα: υπάρχουν πολλές ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες στις πιο αναπτυγμένες ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως σε αυτές που ισχυρίζονται ότι είναι υποδειγματικές σχετικά με την ισότητα των φύλων, σημειώνεται η περισσότερη σωματική και σεξουαλική βία εναντίον των γυναικών. Αυτή είναι η δεύτερη μεγάλη παραδοξολογία.

Οπωσδήποτε μπορούν να γίνουν πολλά σε ό,τι αφορά την πρόληψη. Σε εθνικό επίπεδο, κάποιες ευρωπαϊκές χώρες καταβάλλουν ενθουσιώδεις προσπάθειες, το ίδιο και η Ισπανία. Αλλά σε επίπεδο ευρωπαϊκό και συλλογικό η πρόοδος είναι ελάχιστη. Γιατί στην Ευρώπη δεν είμαστε ικανοί να κάνουμε αποφασιστικά βήματα για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε καλύτερα τις τρομακτικές στατιστικές για την έμφυλη βία;

Η εξήγηση είναι ότι τα διαθέσιμα στοιχεία είναι περιορισμένα και ελλιπή, σύμφωνα με καταγγελία του ίδιου του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE), οργανισμού της ΕΕ με έδρα το Βέλγιο, που χρησιμοποιεί μεταξύ των κρατών-μελών περισσότερους από δέκα δείκτες για τη γνώση και σύγκριση του εύρους της βίας κατά των γυναικών στην Ευρώπη, καταγράφοντας από κακοποιήσεις και σεξουαλικές ή ψυχολογικές επιθέσεις μέχρι δολοφονίες. Δυστυχώς, σε μία από τις τελευταίες εκθέσεις του καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, παρά τις προσπάθειές του, δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί ένα σοβαρό συγκριτικό έργο.

Δεν είναι ανάγκη να ανατρέξει κανείς στην ιστοσελίδα αυτού του ευρωπαϊκού οργανισμού για να καταλάβει σε τούτο το θλιβερό συμπέρασμα: σε σχέση με τα θύματα, υπάρχουν μόνο 18 χώρες-μέλη της ΕΕ που συλλέγουν τα αστυνομικά συγκρίσιμα στοιχεία σχετικά με τον ετήσιο αριθμό δολοφονημένων γυναικών από τον νυν ή τώως σύντροφο τους. Ένας ακόμα μικρότερος αριθμός συλλέγει στοιχεία αποσπασματικά και έξι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν διαθέτουν κανένα στοιχείο. Σχεδόν οι μισές χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης - 10 χώρες στις 18 - δεν έχουν καν τον

αριθμό δολοφονημένων γυναικών ή στατιστικές που επιτρέπουν τη σύγκριση με αυτές άλλων χωρών.

Ευτυχώς, στην Ισπανία φανίκαμε ικανοί να φθάσουμε σε υψηλά επίπεδα συνειδητοποίησης χάρη στο πολυεπίπεδο έργο που επιτέλεσαν οι τελευταίες κυβερνήσεις, ανεξαρτήτως πολιτικού στίγματος. Παρά τους αριθμούς και τις στατιστικές, πρόκειται για έναν από τους τομείς στους οποίους η Ισπανία κάνει γιγαντιαία βήματα και μπορεί να υπερηφανευθεί ότι έχει σχετικά καλούς μηχανισμούς, αν και, όπως είναι προφανές, υπάρχουν ακόμη πολλά που πρέπει να γίνουν. Ο Οργανισμός μας Νόμος του 2004 περί Μέτρων Πλήρους Προστασίας κατά της Έμφυλης Βίας αποδίδει κοινωνική αναγνώριση όλων των γυναικών που υπέγραψαν θύματα αυτής της κοινωνικής μάστιγας και προσπαίζει τα συνταγματικά τους δικαιώματα για σωματική και ηθική ακεραιότητα, ελευθερία και ασφάλεια, ισότητα και όχι διάκριση λόγω φύλου. Πρόκειται για τη νομική πλευρά του ζητήματος, που εμπλουτίστηκε στη συνέχεια και με άλλα μέτρα με στόχο να επιτευχθεί μια πραγματική ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, όπως θεσπίζει το άρθρο 14 του ισπανικού Συντάγματος.

Ημερομηνία της 25ης Νοεμβρίου, κατά την οποία εορτάζεται η Παγκόσμια Ημέρα εξάλειψης της έμφυλης βίας, είναι η πιο κατάλληλη για να ανακεφαλαιώσουμε την απόσταση που διατρέξαμε και να δούμε πού βρισκόμαστε και προς τα πού βαδίζουμε, έτσι ώστε να θέσουμε νέους συλλογικούς στόχους σε επίπεδο εθνικό και ευρωπαϊκό, με σκοπό να προσπαθήσουμε να κάνουμε πραγματικότητα τη σεξουαλική ισότητα και ισότητα των φύλων που επιθυμούμε για τις κοινωνίες μας.

Το μεγαλύτερο μέρος των ευρωπαϊκών χωρών έχει υπογράψει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 1979 για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διάκρισης κατά των Γυναικών, καθώς και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας, που υπογράφηκε στην Κωνσταντινούπολη το 2011. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει ένα φύλλο πορείας εδών και σχεδόν μία δεκαετία για τη συλλογή στοιχείων με σκοπό τη διευκόλυνση της χάραξης πολιτικών πρόληψης. Αυτό αποτελεί σαφέστατα μια εκκρεμότητα που θα πρέπει να προωθήσει η νέα Κομισιόν.

Σήμερα, 19 χρόνια μετά την ανακάλυψη της 25ης Νοεμβρίου ως Παγκόσμιας Ημέρας για την Εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, οφείλουμε όλοι να πολλαπλασιάσουμε τις προσπάθειές μας για να συμβάλουμε στην εξαφάνιση αυτής της τρομερής κοινωνικής μάστιγας.

Ο Enrique Viguera είναι πρεσβευτής της Ισπανίας